

Europejska karta lokalnej pracy z młodzieżą

Wstęp

Społeczeństwo demokratyczne potrzebuje zaangażowania i głosu młodych ludzi. W tym celu kluczowe jest stworzenie przestrzeni, w której będą mogli samodzielnie planować swoje działania. Takiej przestrzeni, w której wraz z rówieśnikami będą mogli odkrywać i rozwijać swoje zainteresowania i talenty, a także tworzyć wizje przyszłości. Przestrzeni, która ich motywuje i wspiera w pogłębianiu wiedzy, umiejętności, kształtowaniu postaw i wartości potrzebnych do pełnego rozwoju potencjału – zarówno jako ludzi, jak i obywateli. Praca z młodzieżą jest właśnie taką przestrzenią, a młodzi ludzie¹ są – i zawsze powinni – być jej głównymi beneficjentami. Praca z młodzieżą jest zatem procesem uczenia się, który obejmuje nie tylko młodych ludzi, ale całe społeczeństwo. Działania w tym obszarze to inwestycja korzystna dla wszystkich stron. W społeczeństwie, które dąży do integracji i spójności, praca z młodzieżą odgrywa szczególnie ważną rolę.

Nadrzędne cele pracy z młodzieżą zostały określone w wielu dokumentach kształtujących politykę Unii Europejskiej i Rady Europy². Niniejsza karta nie jest jednak aktem urzędowym – jej celem jest przełożenie treści tych dokumentów na konkretne wytyczne dotyczące tego, co jest potrzebne do zapewnienia i utrzymania wysokiej jakości pracy z młodzieżą na poziomie lokalnym. Pomysł stworzenia karty pojawił się po raz pierwszy w deklaracji drugiej Konwencji Pracy z Młodzieżą, która odbyła się w Brukseli w 2015 roku. Celem spotkania było ustanowienie wspólnych podstaw dla pracy z młodzieżą. Na bazie tej deklaracji 22 narodowe agencje programu Erasmus+ działające w sektorze młodzieży, wraz ze swoimi partnerami, zainicjowały strategiczny projekt współpracy „Europe Goes Local”³. Karta jest jednym z jego głównych rezultatów. Została opracowana w ramach ogólnoeuropejskiego procesu konsultacyjnego, przy szerokim zaangażowaniu interesariuszy na wszystkich poziomach – od rządów i samorządów, po organizacje pozarządowe, rady młodzieżowe, organizacje parasolowe i inne podmioty. W ten sposób karta stała się wspólnym dziełem europejskiego środowiska praktyków pracy z młodzieżą. Dotyczy ona wszystkich – od decydentów, przez osoby pracujące z młodzieżą, po samych młodych ludzi – którzy działają w tym obszarze i chcą go udoskonalać.

---

¹ Młodzi ludzie nie stanowią jednolitej grupy – różnią się pochodzeniem, zainteresowaniami i pomysłami; mogą być zorganizowani lub nie. Ze względu na te i inne czynniki mają różne potrzeby i oczekiwania.

² Do tych dokumentów należą m.in.:

- Konkluzje Rady w sprawie wpływu dobrej jakości pracy z młodzieżą na rozwój, dobrostan i włączenie społeczne młodych ludzi (2013/C 168/03)
- Rezolucja CM/Res(2008)23 w sprawie polityki młodzieżowej Rady Europy
- Zalecenie Komitetu Ministrów w sprawie pracy z młodzieżą (CM/Rec(2017)4)
- *Angażowanie, łączenie i wzmacnianie pozycji osób młodych: nowa strategia UE na rzecz młodzieży* (COM/2018/269 final)

³ Projekt finansowany jest w ramach międzynarodowych szkoleń Erasmus+ (TCA – Training and Cooperation Activities).

EUROPE GOES LOCAL

Supporting Youth Work at the Municipal Level

Celem karty jest wspieranie dalszego rozwoju pracy z młodzieżą na poziomie lokalnym. Ten cel ma się realizować poprzez sformułowanie zasad, które powinny wskazywać kierunek działań, oraz określenie sposobu opracowywania poszczególnych aspektów działań w zgodzie z tymi zasadami. Karta stanowi zatem europejską platformę dialogu na temat pracy z młodzieżą. To swoiste narzędzie – ogólnodostępna lista kontrolna, która pozwala zaangażowanym podmiotom wspólnie się do niej odwoływać i analizować, jakie działania są potrzebne, by się rozwijać w sposób skuteczny i spójny, uwzględniając przy tym specyficzne okoliczności. Karta powinna być traktowana jako całość – poszczególne punkty są uporządkowane logicznie, a nie według ich wagi.

Praca z młodzieżą charakteryzuje się dużą różnorodnością – zarówno w praktyce, jak i w sposobie organizacji, zarządzania czy finansowania. Choć zdecydowana większość działań w tym obszarze rozpoczyna się i rozwija na poziomie lokalnym, za poszczególne zagadnienia wymienione w karcie odpowiadają różne podmioty działające na różnych szczeblach. Żaden z nich nie jest w stanie samodzielnie spełnić wszystkich wymogów, żaden nie może też jednak uchylić się od odpowiedzialności. Aby ułatwić wdrażanie zasad zapisanych w karcie przy uwzględnieniu różnych realiów, została ona uzupełniona o internetowy zestaw narzędzi (tzw. Changemakers' Kit). Zawiera on pytania przewodnie, dokumenty referencyjne, przykłady dobrych praktyk i wiele innych przydatnych materiałów.

Praca z młodzieżą opiera się na wartościach i zgodnie z nimi powinna:

- polegać na dobrowolnym uczestnictwie – młodzi ludzie angażują się w działania z własnej woli i potrzeby, nie z przymusu;
- wynikać z ich rzeczywistych potrzeb, zainteresowań, pomysłów i doświadczeń tak, jak oni sami je postrzegają, stanowiąc wartość dodaną i wnosząc radość w ich codzienność;
- być współtworzona i współrealizowana przez młodych ludzi – od planowania po ocenę efektów;
- wspierać rozwój osobisty, społeczny i obywatelski poprzez edukację pozaformalną i nieformalną;
- wzmacniać sprawczość, samodzielność i świadomość praw, które im przysługują;
- przyjmować holistyczne podejście do młodych ludzi, uznając ich za kompetentnych, świadomych swojej wartości i potrzebnych społeczeństwu;
- promować krytyczne myślenie, kreatywność, przestrzeganie praw człowieka, wartości demokratyczne i aktywne obywatelstwo;
- nastawiać się na aktywne włączanie i zapewniać równe szanse wszystkim młodym osobom.

Praktyka pracy z młodzieżą powinna opierać się na polityce, która:

- jest opracowywana:
- w ramach podstawowych zasad określonych powyżej oraz zgodnie z nimi;
- we współpracy wszystkich istotnych interesariuszy, w tym młodych ludzi, z jasno określonymi rolami, zadaniami i zaangażowaniem na wszystkich etapach procesu;

Dofinansowane przez
Unię Europejską

#Erasmus+

#Europejski Korpus Solidarności

EUROPE GOES LOCAL

Supporting Youth Work at the Municipal Level

- na podstawie aktualnej i rzetelnej wiedzy o potrzebach, prawach i zainteresowaniach młodych ludzi, nawiązując do najnowszych badań oraz różnorodnych form i metody pracy z młodzieżą, które mogą być stosowane do realizacji wyznaczonych celów i założeń;
- opiera się na jasno określonych i mierzalnych wskaźnikach jakościowych i ilościowych, określających, jakie rezultaty mają zostać osiągnięte w zakresie uczestnictwa, wpływu i uczenia się młodych ludzi;
- zapewnia odpowiednie środki w stosunku do zamierzonych celów;
- zawiera jasno określone cele i założenia na poziomie lokalnym, które zostały zatwierdzone na szczeblu politycznym, z jednoczesnym poszanowaniem autonomii lokalnych organizacji pozarządowych;
- jest jasno osadzona w szeroko pojętym kontekście polityki młodzieżowej na wszystkich poziomach — od lokalnego po europejski.

Organizacja i praktyka lokalnej pracy z młodzieżą powinny:

- być tworzone w ramach dialogu ze wszystkimi istotnymi interesariuszami;
- przekładać cele i założenia na spójne strategie oraz plany działania;
- określać i ustanawiać warunki wstępne oraz procesy pracy niezbędne do zapewnienia wysokiej jakości pracy z młodzieżą;
- opierać się na stałej wymianie informacji o planach i działaniach z innymi lokalnymi, krajowymi i europejskimi podmiotami działającymi w obszarze pracy z młodzieżą oraz na aktywnym udziale we współpracy między- i wewnątrzsektorowej;
- zapewniać poradnictwo dla młodych ludzi i zapewniać im dostęp do szerokiego zakresu odpowiednich informacji na temat ich praw oraz możliwości udziału w różnych formach aktywności na poziomie lokalnym, krajowym i międzynarodowym;
- inspirować i wspierać młodych ludzi, aby:
  - byli w stanie pokonywać wszelkie bariery w nawiązywaniu kontaktów, wymianie doświadczeń i pomysłów, organizowaniu swoich działań, uczeniu się od siebie nawzajem oraz podejmowaniu wspólnych aktywności;
  - byli aktywnymi obywatelami i mieli realny wpływ na życie społeczne, w tym aby uczestniczyli w procesach podejmowania decyzji w obszarze polityki;
  - byli otwarci na świat oraz uczestniczyli w mobilnościach i współpracy na szczeblu regionalnym, krajowym, europejskim i międzynarodowym;
- we współpracy z młodymi ludźmi określać cele edukacyjne, które są dla nich istotne i wspierają ich rozwój osobisty oraz społeczny;
- dokumentować i upowszechniać efekty uczenia się młodych ludzi w ramach edukacji pozaformalnej i nieformalnej, tj. wiedzę, umiejętności, postawy i wartości zdobyte w procesie pracy z młodzieżą, oraz wspierać uznawanie osiągniętych kompetencji;

Dofinansowane przez
Unię Europejską

#Erasmus+

#Europejski Korpus Solidarności

EUROPE GOES LOCAL

Supporting Youth Work at the Municipal Level

- zapewniać osobom pracującym z młodzieżą dostęp do informacji, edukacji, szkoleń i wsparcia, które są adekwatne i przystosowane do potrzeb lokalnych, a także inspirować i wspierać je w ciągłym podnoszeniu kompetencji.

Osoby pracujące z młodzieżą powinny:

- działać w zgodzie z jasnymi zasadami etyki opartymi na podstawowych zasadach wymienionych powyżej, Powszechną Deklaracją Praw Człowieka ONZ, Deklaracją Praw Dziecka ONZ oraz Europejską Konwencją Praw Człowieka;
- kierować się chęcią wspierania młodych ludzi w ich rozwoju osobistym i społecznym;
- tworzyć środowisko oparte na zaufaniu i sprzyjające rozwojowi, które zapewnia aktywne włączenie, wzmacnia sprawczość i zaangażowanie społeczne, jest twórcze i bezpieczne, oraz łączy ze sobą elementy zabawy z poważnym podejściem i spontaniczność z zaplanowanymi działaniami;
- dostrzegać potrzebę i szukać sposobów:
- angażowania młodych ludzi na wszystkich etapach procesu pracy z młodzieżą;
- wspierania młodych ludzi w samoorganizacji;
- posiadać kompetencje, tj. wiedzę, umiejętności, postawy i wartości, niezbędne do prowadzenia pracy z młodzieżą zgodnie z zasadami opisanymi w niniejszej karcie;
- postrzegać pracę z młodzieżą jako proces wzajemnego uczenia się oraz dostrzegać potrzebę stałego rozwoju swoich kompetencji;
- być świadome swojej roli i misji oraz umieć je jasno określić, a także unikać angażowania się w cele i działania, które wykraczają poza przyjęte zasady;
- regularnie analizować, w jakim stopniu ich własne działania, a także lokalne cele, metody i sposoby organizacji zajęć, są zgodne z podstawowymi zasadami pracy z młodzieżą.

Rozwój jakości pracy z młodzieżą na poziomie lokalnym wymaga:

- spójnego systemu monitorowania i dokumentowania efektów, obejmującego zarówno wyniki, jak i procesy pracy – w odniesieniu do mierzalnych wskaźników i celów;
- stałego rozpoznawania potrzeb i zmian w środowisku lokalnym;
- jasnych procedur zapewniających stałą analizę wyników w kontekście ich zbieżności z określonymi warunkami wstępnymi i procesami pracy oraz analizę dalszych potrzeb;
- ustrukturyzowanej aktualizacji wiedzy nt. krajowych i międzynarodowych badań, metod i trendów dotyczących młodzieży i pracy z młodzieżą;
- wspólnych wysiłków wszystkich interesariuszy na rzecz podnoszenia jakości i wdrażania innowacji;
- ciągłego rozwijania umiejętności osób pracujących z młodzieżą opartego na jasno określonych ramach kompetencji przy jednoczesnej analizie swoich mocnych i słabych stron oraz lokalnych potrzeb i wyników.

EUROPE GOES LOCAL

Supporting Youth Work at the Municipal Level

Partnerzy na szczeblu krajowym:

Organizacje międzynarodowe:

„Praca z młodzieżą opiera się na wartościach... i promuje prawa młodych ludzi”

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

#Erasmus+

#Europejski Korpus Solidarności